Kaupunkiympäristön palvelualue
Liikennejärjestelmän suunnittelu

14.2.2019 1119/08.01.02/2019

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Asiantuntijalausuntopyyntö 6.2.2019

Asia: VNS 8/2018 vp Valtioneuvoston selonteko valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelusta

Tampereen kaupunki pitää valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelua erittäin tärkeänä liikennepoliittisena askeleena Suomessa. Kaupunkien ja kuntien odotuksena on, että suunnitelmalla ja siihen sisältyvällä toimenpide- ja rahoitusohjelmalla voidaan lisätä kaivattua pitkäjänteisyyttä liikennejärjestelmän kehittämiseen ja kunnossapitoon kuten myös maankäytön, asuntotuotannon ja elinkeinoelämän edistämiseen.

Tampereen kaupunki pitää valtioneuvoston selontekoa valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelusta kokonaisuutena onnistuneena. Kuntaliitto on omassa lausunnossaan nostanut esiin kaupunkien ja kuntien osallistumiseen ja vuorovaikutukseen, sopimuksellisuuden vahvistamiseen, suunnitelman sisältöön ja tarkkuustasoon, vaikutusten arviointiin sekä suunnitelman rahoitukseen liittyviä huomioita. Tampereen kaupunki yhtyy Kuntaliiton esittämiin näkemyksiin. Lisäksi haluamme kiinnittää huomiota seuraaviin näkökohtiin:

Suunnitelman aikataulutus ja yhteensovitus alueelliseen liikennejärjestelmätyöhön

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma pyritään laatimaan noin kaksi vuotta kestävän prosessin aikana ajoittuen eduskuntakauden keskimmäisille vuosille. Kuitenkin ensimmäinen suunnitelma pyritään laatimaan nopeutetussa aikataulussa, jotta suunnitelmasta voidaan päättää jo keväällä 2020. Tampereen kaupunki pitää aikataulua erittäin kunnianhimoisena ja esittää toiveen, että kaikille osapuolille uudenlaista työtä tehtäisiin sisältö ja vaikuttavuus edellä eri toimijoiden yhteistyössä.

Valmistelussa on tunnistettu tarve oikea-aikaiseen yhteistyöhön maakuntien ja kaupunkiseutujen tekemän liikennejärjestelmätyön kanssa. Suunnitteluprosessin kuluessa olisi hyvä tunnistaa miten alueellisten liikennejärjestelmäsuunnitelmien laatiminen tulisi ajoittaa suhteessa valtakunnalliseen suunnitelmaan.

Toimenpideohjelman vaikuttavuus ja rahoitus

Liikennejärjestelmän kehittämisen lähtökohtana pidetään liikenteen päästöjen puolittamista vuoden 2005 tasosta vuoteen 2030 mennessä ja päästötöntä liikennettä vuonna 2045. Toimenpideohjelman valmistelussa tulisi huomioida päästövähennystavoitteet ja esittää toimenpiteet, joilla tavoitteet voidaan aidosti saavuttaa. Toimenpideohjelman tulisi siten sisältää monipuolisia keinoja huomioiden eri toimijoiden vaikutusmahdollisuudet. Tampereen kaupungin

näkemyksen mukaan tuloksena ei tulisi olla pelkästään nykyisiin liikenne-ennusteisiin pohjautuva hankelista vaan ohjelma, jossa vaikutusten arvioinnin avulla voidaan osoittaa päästövähennystavoitteiden mukainen muutos kestävien kulkumuotojen ja päästöttömän autoilun suuntaan. Vaikuttavuuden tulisi mennä aluepolitiikan edelle.

Toimenpideohjelmaan on tarkoitus sisällyttää valtion ja kuntien toimenpiteitä. Tampereen kaupunki korostaa yhteistyön ja vuorovaikutuksen merkitystä suunnitteluprosessin kuluessa, jotta toimenpiteisiin sitoudutaan ja varaudutaan myös kunnissa.

Toimenpideohjelman valmistelussa on tarkoitus hyödyntää rahoitusskenaariotarkasteluja. Tampereen kaupunki pitää tärkeänä, että tutkitaan erilaisia rahoitustasoja ja niillä saatavia vaikutuksia. Näiden lisäksi katsomme, että tulisi laatia skenaarioita myös toimenpidevaihtoehdoista ja niiden kohdentumisesta.

Skenaariotyössä tarkastellaan hyötyjä maksaa -mallin hyödyntämistä. Kestävän liikkumisen potentiaalia on erityisesti kasvavilla kaupunkiseuduilla, joten päästötavoitteiden saavuttamiseksi on tarve investoida joukkoliikenneratkaisuihin ja kävely- ja pyöräilyolosuhteiden kehittämiseen. Tampereen kaupunki korostaa, että kaupunkiseutujen liikennejärjestelmätoimenpiteiden hyödyt ovat hyvin moniulotteisia eivätkä rajoitu kaupunkiseudulle. Rahoitusvastuuta ei tulisi siirtää kohdealueille vaan valtion tulisi näkemyksemme mukaan osallistua merkittävällä osuudella kaupunkiseutujen liikennejärjestelmäinvestointeihin.

Ari Vandell
Suunnittelupäällikkö

Lisätietoja

Ari Vandell
040 564 4518
ari.vandell@tampere.fi

Tiedoksi

Aleksi Jäntti

Mikko Nurminen

Taru Hurme

Mika Periviita